

**ПРОГРАМ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ – ФАКУЛТЕТА ЗА СПЕЦИЈАЛНУ ЕДУКАЦИЈУ И
РЕХАБИЛИТАЦИЈУ ЗА ПЕРИОД 2020–2025. ГОДИНА**

Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију је акредитован за обављање научноистраживачке делатности Решењем Одбора за акредитацију научноистраживачких организација Министарства просвете, науке и технолошког развоја РС бр. 660-01-00002/11 од 14. јуна 2016. године.

Програм научноистраживачког рада Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију за период 2020–2025. година заснован је на Закону о науци и истраживањима (*Службени гласник РС, бр. 49/2019*), Закону о Фонду за науку Републике Србије (*Службени гласник РС, бр. 95/2018*), Закону о високом образовању (*Службени гласник РС, бр. 88/2017, 73/2018, 27/2018 – др. закон и 67/2019*), Стратегији научног и технолошког развоја Републике Србије за период од 2016. до 2020. године, Статуту Универзитета у Београду (*Гласник Универзитета у Београду, бр. 201*), Статуту Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију од 18.03.2018. године, као и на оствареним научноистраживачким резултатима наставника и сарадника и расположивим људским, техничким и финансијским ресурсима.

Научноистраживачки рад на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију одвија се у оквиру образовно-научног поља Друштвено-хуманистичких наука, научних области Дефектологија, Логопедија и Специјална едукација и рехабилитација кроз следеће активности:

- научноистраживачке пројекте,
- међународну научну сарадњу,
- дисеминацију, промоцију и популаризацију научноистраживачких резултата,
- издавање научних публикација,
- припремање кадрова за научноистраживачки рад и
- унапређивање истраживачке инфраструктуре.

Приоритети научноистраживачког рада Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију за период 2020–2025. година су:

1. Припрема и реализација националних научноистраживачких пројеката у оквиру новог циклуса програма Фонда за науку Републике Србије;
2. Јачање међународне сарадње и укључивање у међународне пројекте;
3. Унапређење квалитета и међународне видљивости постигнутих научноистраживачких резултата;
4. Стварање бољих услова за научноистраживачки рад.

1. Научноистраживачки пројекти

Програмом научноистраживачког рада Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију за период 2020–2025. година предвиђено је даље ангажовање наставника и сарадника на текућим пројектима које финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја и пројектима који се финансирају из сопствених

прихода Факултета, као и припрема и реализација нових националних научноистраживачких пројеката.

1.1. Пројекти које финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја

Наставници и сарадници Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију ангажовани су на пет пројеката из Програма основних истраживања из области Друштвених наука које реализује Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију и 11 пројеката других научноистраживачких организација – пет пројеката из Програма основних истраживања из области Медицине, Језика и књижевности и Друштвених наука и шест пројеката из Програма интегралних и интердисциплинарних истраживања из области Биомедицине, Нових материјала и нанонаука и Унапређења доношења државних одлука. На пројектима које финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја ангажовано је 58 истраживача.

Пројекти из Програма основних истраживања које реализује Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију:

- Социјална партиципација особа са интелектуалном ометеношћу – 179017
- Креирање Протокола за процену едукативних потенцијала деце са сметњама у развоју као критеријума за израду индивидуалних образовних програма – 179025
- Развој методологије евидентирања криминалитета као основа ефикасних мера за његово сузбијање и превенцију – 179044
- Утицај кохлеарне имплантације на едукацију глувих и наглувих особа – 179055
- Евалуација третмана стечених поремећаја говора и језика – 179068

Пројекти других научноистраживачких организација на којима учествују наставници и сарадници Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију:

- Неуроендокрина контрола секреције хормона код човека – Нови изазови. Контрола енергеске хомеостазе код човека у различитим патолошким стањима. Клиничко-патолошка корелација и генетска основа тумора хипофизе и неуроендокриних тумора – 175033
- Испитивање молекуларно-генетских, патохистолошких и биохемијских карактеристика неуромишићних болести – 175083
- Језици и културе у времену и простору – 178002
- Интердисциплинарна истраживања квалитета вербалне комуникације – 178027
- Идентификација, мерење и развој когнитивних и емоционалних компетенција важних друштву оријентисаном на европске интеграције – 179018
- Морфолошке промене на мозгу код особа са транссексуализмом, другим поремећајима полног идентитета и развојним психијатријским поремећајима – 41020
- Функционализација наноматеријала за добијање нове врсте контактних сочива и рану детекцију дијабетеса – 45009
- Унапређивање квалитета и доступности образовања у процесима модернизације Србије – 47008
- Криминал у Србији: феноменологија, ризици и могућност социјалне интервенције – 47011
- Ефекти примењене физичке активности на локомоторни, метаболички, психосоцијални и васпитни статус популације Републике Србије – 47015
- Безбедност и заштита организовања и функционисања васпитно-образовног система у Републици Србији (основна начела, принципи, протоколи, процедуре и средства) – 47017

На основу постигнутих резултата у претходном периоду, очекује се наставак финансирања научноистраживачког рада истраживача ангажованих на пројектима које реализује Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију и пројектима других научноистраживачких организација у којима учествују наставници и сарадници Факултета, до краја пројектног циклуса.

Приоритет научноистраживачког рада у наредном периоду је припрема за почетак новог циклуса програма основних истраживања, технолошког развоја и интегралних и интердисциплинарних истраживања који се очекује у 2020. години. Нови национални пројекти ће омогућити даљи развој и деловање унутар научних области за које је акредитован Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, у складу са одредбама Закона о науци и истраживањима, Закона о Фонду за науку и другим релевантним прописима.

1.2. Пројекти који се финансирају из сопствених прихода

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију припрема и реализује краткорочне једногодишње научноистраживачке пројекте на којима су ангажовани сви наставници и сарадници. У претходном периоду реализовани су следећи пројекти:

- Социјална инклузија деце са развојним сметњама и проблемима у понашању (2016. година)
- Превенција развојних сметњи и проблема у понашању (2017. година)
- Методе процене у специјалној едукацији и рехабилитацији (2018. година)
- Едукативна и рехабилитациона подршка детету, породици и институцији (2019. година)

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију ће наставити финансирање краткорочних научноистраживачких пројеката који се баве перспективним темама и имају потенцијал да допринесу развоју нових области истраживања. У 2020. години планирана је реализација пројекта под називом „Евалуација ефеката инклузивног образовања у Републици Србији“.

2. Међународна научна сарадња

У Програму научноистраживачког рада Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију за период 2020–2025. година приоритетно место има јачање међународне сарадње и укључивање наставника и сарадника у међународне пројекте.

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију има потписане споразуме о сарадњи са универзитетима и факултетима из Русије, Словеније, Португала и Босне и Херцеговине. У плану је формализовање и развијање сарадње са већим бројем сродних научноистраживачких организација у Европи и свету.

Активности усмерене на јачање међународне сарадње обухватају укључивање наставника, сарадника и студената у програме мобилности. У оквиру програма KA1 ЕРАЗМУС+, Мобилност студената, наставног и ненаставног особља, у школској 2020/2021. години, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију ће реализовати три пројекта мобилности у сарадњи са Универзитетом у Бургосу, Универзитетом на Малти и Универзитетом у Мињу.

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију учествује у реализацији пројекта „Креирање виртуелног окружења за учење енглеског језика намењеног особама са хендикепом“ (“Accessible Online environment for encouraging autonomous English language learning aimed at people with disabilities – EN-ABILITIES”), у оквиру програма ЕРАЗМУС+ KA2, Стратешко партнерство. Координатор пројекта је Универзитет у Бургосу (Шпанија), а

партнери су организације из Шпаније које се баве координацијом здравственог, образовног и социјалног сектора у обезбеђивању социјалне подршке (SEAS) и савременим информационим технологијама (PROMETEO) и универзитети Авеира из Португала, Галати из Румуније, Градски универзитет Даблин из Ирске и Универзитет у Београду из Србије.

У наредном периоду, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију ће наставити да подржава ангажовање наставника и сарадника на пројектима у оквиру ЕРАЗМУС+ програма. У циљу унапређења научноистраживачких компетенција наставника, сарадника и студената, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију ће настојати да кроз програме мобилности обезбеди услове за усавршавање већег броја истраживача у страним научноистраживачким организацијама, ангажовање гостујућих професора и заједничке студијске програме.

Очекивани резултат јачања међународне сарадње је стварање могућности за укључивање Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију у регионалне и европске научноистраживачке пројекте.

3. Дисеминација, промоција и популаризација научноистраживачких резултата

Према подацима из електронске базе Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, у периоду 2016–2019. година наставници и сарадници објавили су укупно 948 радова у научним публикацијама националног и међународног значаја. У наставку су приказани подаци о врсти и броју научноистраживачких резултата у наведеном периоду.

Врста резултата	2016	2017	2018	2019	Укупно
M10	32	3	5	2	42
M20	21	15	22	22	80
M30	60	76	81	71	288
M40	32	11	23	9	75
M50	49	51	63	32	195
M60	57	77	72	47	253
M70	3	4	5	3	15

Један од приоритета Програма научноистраживачког рада Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију за период 2020–2025. година је унапређење квалитета и међународне видљивости постигнутих научноистраживачких резултата. Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију ће настојати да обезбеди средства за трошкове објављивања научних радова у међународним часописима и посебно вредновати објављивање научноистраживачких резултата у часописима са SCI листе.

У складу са принципима отворене науке, Платформом за отворену науку Министарства просвете, науке и технолошког развоја од 09.07.2018. године и Платформом за отворену науку Универзитета у Београду од 13.03.2019. године, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију започео је израду Репозиторијума научноистраживачких резултата наставника и сарадника. Током 2019. године, у Репозиторијум су депоноване електронске верзије радова објављених у научним часописима категорија M20 и M51 који су настали као резултат пројекта Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију финансираних од Министарства просвете, науке и технолошког развоја. За наредни период планира се унапређивање и интеграција Репозиторијума Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију у јединствени Репозиторијум Универзитета у Београду, како би јавност имала потпунији и бржи приступ научним публикацијама и другим резултатима научноистраживачког рада наставника и сарадника.

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију организује научне и стручне скупове у циљу промовисања научне изврности и популаризације научних сазнања. Од

2007. године, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију самостално организује међународне, а од 2016. године и националне научне скупове. У претходне четири године, организована су два међународна и четири национална научна скупа. Поред тога, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију је суорганизатор научних и стручних скупова Друштва дефектолога Србије, Друштва дефектолога Војводине, Удружења за промовисање и едукацију у психијатрији и психотерапији и Менсе Србије. Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију планира да настави организовање међународних научних скупова сваке друге године и годишњих националних научних скупова, као и учествовање у организацији скупова из научних области свога рада и деловања.

У наредном периоду, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију ће настојати да повећа број и удео учешћа наставника и сарадника на међународним и националним скуповима које организују друге научноистраживачке организације. У плану је да се сваком истраживачу омогући учествовање на националним или међународним научним скуповима најмање једном годишње.

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију има потписане споразуме о сарадњи са преко 100 образовно-васпитних установа, установа социјалне-заштите и здравствених установа из владиног и невладиног сектора. Поред остваривања наставног процеса, сарадња са наведеним установама пружа наставницима и сарадницима институционални оквир за реализацију научноистраживачких пројеката, примену постигнутих научноистраживачких резултата и учествовање у процесима креирања јавних политика и решавању актуелних проблема у пракси.

У циљу унапређења релевантности научноистраживачких резултата, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију ће тежити да прошири сарадњу са значајним установама у Србији и да континуирано спроводи активности усмерене ка промовисању науке и истраживања, као што су: редовно обавештавање јавности о постигнутим научноистраживачким резултатима на Интернет страни Факултета; организовање и учествовање у трибинама, округлим столовима и другим скуповима посвећеним актуелним питањима у специјалној едукацији и рехабилитацији у организацији регионалних школских управа, школа за децу са сметњама у развоју и невладиних организација, као и у средствима јавног информисања; организовање „Дана отворених врата“ за ученике средњих школа; реализација програма стучног усавршавања акредитованих од Завода за унапређивање образовања и васпитања, Коморе социјалне заштите и Здравственог савета Србије, као и програма Центра за континуирану едукацију Факултета.

4. Издавачка делатност

Издавачка делатност Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију обухвата издавање монографских, серијских и информативних публикација.

У претходне четири године објављено је 23 монографије, 20 уџбеника и четири тематска зборника. У циљу унапређења издавања монографских публикација, Правилником о издавачкој делатности Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију од 24.12.2019. године измењен је начин финансирања и предвиђено издавање монографских публикација у електронском облику.

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију издаје зборнике научних скупова чији је организатор или суорганизатор. У периоду 2016–2019. година, објављено је два зборника радова и два зборника резимеа међународних научних скупова и пет зборника радова и три зборника резимеа националних научних скупова у електронском облику који су доступни јавности на Интернет страни Факултета.

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију издаје часопис „Специјална едукација и рехабилитација“ који је у периоду 2016–2019. година категорисан као врхунски часопис националног значаја (M51) за друштвене науке – психологија, педагогија,

андрагогија и специјално васпитање. У наведеном периоду, објављено је 17 бројева са укупно 76 радова, од којих већину (78%) чине оригинални научни радови. Издавање часописа суфинансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја од 2010. године. Часопис је прихваћен за индексирање у Directory of Open Access Journals (DOAJ) 2016. године, а од 2018. године часопис је реферисан у индексној бази Scopus. Поред тога, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију је суиздавач часописа „Београдска дефектолошка школа“ категорије М52 и „Социјална мисао“ категорије М53. У наредном периоду, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију ће тежити да унапређује уређивачку политику и квалитет часописа које издаје, у складу са националним и међународним стандардима.

5. Припремање кадрова за научноистраживачки рад

На Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију, припремање кадрова за научноистраживачки рад првенствено се одвија кроз мастер и докторске академске студије. У наредној табели приказани су подаци о броју уписаних студената на мастер и докторске академске студије, као и броју одбрањених мастер радова и докторских дисертација у периоду 2016–2019. година. У посматраном периоду је одбрањено и 13 магистарских радова.

Година	Мастер академске студије		Докторске академске студије	
	Бр. уписаних студената	Бр. одбрањених мастер радова	Бр. уписаних студената	Бр. одбрањених дисертација
2015/2016.	194	203	17	21
2016/2017.	205	245	24	9
2017/2018.	168	164	15	10
2018/2019.	183	142	15	4
2019/2020.	159	1	17	1

Припремање и усавршавање кадрова за научноистраживачки рад регулисано је Програмом развоја научноистраживачког подмлатка Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију за период 2020–2025. година, који обухвата: докторске академске студије, ангажовање на научноистраживачким пројектима, укључивање у програме међународне сарадње и мобилности и промовисање постигнутих научноистраживачких резултата.

6. Унапређивање истраживачке инфраструктуре

У Програму научноистраживачког рада Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију за период 2020–2025. година међу основним приоритетима је стварање бољих услова за научноистраживачки рад наставника, сарадника и студената.

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију ће настојати да обезбеди квалитетну опрему за научноистраживачки рад из наменских средстава из буџета Републике Србије, сопствених прихода и других извора. Током 2020. године приступиће се изради регистра расположиве опреме за научноистраживачки рад и плана набавки за наредни период. Посебним актом биће дефинисани услови набавке, коришћења, техничке подршке и сервисирања. У циљу рационализације коришћења опреме, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију ће настојати да обезбеди одговарајући простор и опрему за Научноистраживачки центар. Тиме би се обезбедили услови за научноистраживачки рад пројектних тимова, а посебно младих истраживача.

Библиотека Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију располаже фондом од 8615 библиотечких јединица (6929 монографских публикација, 286 серијских публикација, 182 докторске дисертације и 1218 магистарских и мастер радова). У периоду 2016–2019. година, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију је из сопствених средстава обезбедио набавку 29 монографских публикација и претплату на три домаћа научна часописа „Настава и васпитање“, „Педагогија“ и „Темида“.

Сходно могућностима, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију ће наставити са набавком научне и стручне литературе. У оквиру рада на унапређивању Репозиторијума Факултета, приступиће се изради дигиталног репозиторијума докторских дисертација. Размотриће се потребе и могућности за дигитализацију наставне литературе и креирање библиотеке са ограниченим приступом за студенте Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију.

ДЕКАН

Проф. др Снежана Николић